

## Ändrad svensk säkerhetspolitik?



En ny försvarsutredning är på gång igen. Ordförande och övriga ledamöter väntas vara utsedda under mars månad. Den senaste utredningen som låg till grund för 1977 års försvarsbeslut inriktades på totalförsvarets problem. Den nya utredningen torde få ett annat tema att arbeta med. Vid årets Storlienkonferens i Folk och försvars regi antydde statsminister Fälldin möjligheterna till ett nytt tänkande för vår strategi och säkerhetspolitik. Det skall bli mycket intressant att få se vad det kommer att innebära. Den

sedan tio år pågående bantningen av Sveriges försvar börjar nu få så påtagliga effekter att dessa inte längre kan döljas med aldrig så skickligt formulerade meningar. Framförallt måste de uppgifter regering och riksdag ger det militära försvaret reduceras så att de någorlunda motsvarar de minskade resurserna.

### Ingen efterföljd

Det är väl föga troligt att den förra regeringen trodde på förhoppningen att svensk nedrustning skulle få oss närliggande länder att följa efter. I våra nordiska grannländer borde det ekonomiska läget också ha inbjudit till motsvarande reducering. Men så har inte blivit fallet med dessa Natoanslutna länder.

Warszawapakten (Sovjet) har däremot under senare år inte bara tillfört de i fredstid organiserade förbanden ny modern teknisk materiel utan också ökat antalet förband och därigenom ytterligare stärkt östsidans övertag i konventionellt utrustade styrkor.

Sveriges del i den nordiska balansen har ansetts och anses fortfarande lika betydelsefull. Inte minst framgår detta av norsk oro över att vårt militära försvars reducering går för långt. Med tanke på Sovjets uppladdning i Murmansk är norrmännen speciellt vaksamma inför

förändringar, som kan påverka läget på nordkalotten.

Just med tanke på att vårt militära försvars effekt sänkts under senare år och kommer att sjunka ytterligare efter 1977 års försvarsbeslut blir det av intresse att se vad en ny försvarsutredning kan komma fram till och vilka åtgärder som föreslås ersätta denna minskning utan att vår oberoende ställning rubbas.

### **Försvarsprinciper**

Alltsedan nuvarande chefen för armén för fyra år sedan presenterade sin skiss om djupförsvaret, baserat på det misshandlade ordet folkförsvaret, har krympande ekonomiska ramar tvingat fram en avsevärd minskning av våra slagkraftigaste enheter till sjöss och i luften. Det s.k. djupförsvaret tenderar att inte kunna påbörjas förrän en anfallande står på svensk mark. Det hinder som omgivande vatten borde utgöra förlorar i betydelse om inte motstånd kan påbörjas redan där.

Försvarets sammanställning blir beroende av vilken försvarsprincip som skall tillämpas i framtiden. Skall vi sträva efter att vidmakthålla en försvarsmakt vars uppgift är att avvärja (förhindra att den anfallande når sitt mål) eller fördröja (dra försvaret successivt tillbaka) medan den anfallande mal sönder vårt land och civila befolkning?

Det finns givetvis förespråkare för båda principerna extremt utformade. Men här som i många andra fall torde en kompromiss mellan ytterligheterna ge bästa resultatet. En väl avvägd balans mellan våra försvarsvapen bör sikta på ett djupförsvaret, som börjar långt ute till havs där den anfallande är som mest sårbar. Får han inget aktivt motstånd till sjöss eller i luften kan vi inte räkna med att försvaret till lands är tillräckligt avskräckande för att en fiende' skall avstå.

### **Invaggad säkerhet**

Sedan många år har vi fått vänja oss vid att supermakterna för att bevaka varandra och skydda sina intresseområden har mobiliserat ner soldater och förband an vad Europa någonsin upplevt i fredstid. Faran av att vi har starka krigsorganiserade enheter in på våra gränser ligger bl.a. i att vi vänjer oss att se deras övningar och ständiga närvaro som naturlig och vardaglig. Vi invaggas! en falsk säkerhet.

Visserligen räknar vi med att kunna tolka' svängningar i den politiska

atmosfären och litar på att underrättelsetjänsten skall vara vaken och ge varning i tid. Men underrättelser kan klicka och vad är "i tid"?

I gott minne bör vi ha exemplet från 1973 när Egypten genom lång tids övningar på sin sida av Suez-kanalen, invagat Israel i falsk säkerhet. Egypternas övergång av kanalen kom helt överraskande för Israel trots sin berömda underrättelsetjänst.

Vid ett i övrigt lämpligt politiskt läge kan Sovjet (Warszawapakten) med förband från fredsbasering hota att med kort varsel invadera Sverige. I en sådan situation borde vår regering ha ett bättre stöd än vad vårt hempermitterade försvar nu utgör.

Den kommande försvarsutredningen tar förhoppningsvis upp den aspekten vid sin strategiska bedömning och dess inverkan på vårt framtida försvar. Låt beredskapskravet få den inverkan på försvarets sammansättning, som den redan idag borde ha och än mer kräver att få i framtiden.

Förslagsvis bör följande göras:

Ändra utbildningsrytmen vid arméförbanden så att trupp finns tillgänglig hela året. Utarma inte viktiga försvarsobjekt t e Göteborg genom ytterligare indragningar.

Anpassa på motsvarande sätt utbildningen vid kustartilleriet så att beredskaps kravet tillgodoses. Öka antalet bevakningsfartyg för bemanning året runt.

Behåll flygvapenförbanden, som redan nu har hög beredskap vid luftbevaknings- och basförband. Behåll antalet jakt-, attack- och spaningsdivisioner så att hela landet kan skyddas effektivt.

Gör försvaret redan i fred till ett väsentligt stöd för regering en vid ev påtryckning utifrån